

Andreu Claret

PARÍS ÉREM NOSALTRES

Premi Ramon Llull

Columna

ANDREU CLARET
PARÍS ÉREM
NOSALTRES

Premi Ramon Llull 2023

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: MARÇ DEL 2023
© ANDREU CLARET, 2023
© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-3023-4
DIPÒSIT LEGAL: B. I.742-2023
FOTOCOMPOSICIÓ: AURA DIGIT
IMPRES A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Acs

Ales acaballes d'un dia d'agost xafogós i que amenaçava tempesta, mentre la mare m'acaronava, amoïnada per un part que es mostrava esquiu, els esdeveniments es van precipitar.

El meu cos diminut va començar a patir fuetades aquoses, com si tot estigués a punt d'anar-se'n en orris. Per capejar el temporal, em vaig arraulir tot el que vaig poder i vaig aguditzar l'oïda per esbrinar què diantres passava. Sentia un rebombori de veus que no em resultaven familiars, entre les quals una s'imposava amb autoritat. No era la veu afectuosa de la mare ni el tro del pare, que sempre em despertava a hores intempestives com si volgués fer-se perdonar el temps que passava fora de casa. Era la veu massissa d'una dona que intentava posar ordre en la cridòria de brams i xiscles que omplien l'habitació.

Al mig d'aquell guirigall, em va semblar que algú deixava caure un estri metàl·lic dins d'un atuell de ceràmica, un que la mare utilitzava per rentar les peces de

roba més delicades (que era de ceràmica, ho vaig saber més tard).

—Les forceps! Passez-moi les forceps! —vaig sentir que ordenava la que manava aquell batalló de dones atrafegades. En francès, perquè tot això succeïa a Acs, un poblet d'Occitània a tocar d'Andorra on els pares havien anat a viure un amor d'amistançats lluny de l'avi matern, que maleïa l'home que els havia robat la filla. El considerava massa gran per a una noia tan jove, mal separat de la seva primera dona, ficat en aventures incertes i presoner dels seus somnis quixotescos.

S'havien conegut durant els primers anys de l'exili, quan ella encara no tenia vint anys i ell gairebé li doblava l'edat. Ella era la filla del masover que s'havia enamorat de l'amo, una jove de pell blanca, gairebé pàl·lida, d'ulls negres i desvetllats, cabellera rinxolada, cames llargues i cos turgent, i un riure esclatant que desfonava la foscor d'un país ocupat pels alemanys amb una esclatxa de llum, innocència i joia. Exhibia una joventut insolent pels prats de la masia que tenia el pare, i parava la taula per a la família i per a alguns intel·lectuals famolencs que solien fer-se presents, atrets per la manduca. Amb una amiga, omplien els vespres d'una nostàlgia entristidora, cantant cançons populars catalanes al voltant d'un foc reparador.

Ell era un home bru, sec com els ceps de les vinyes de Sùria, amb una cara cisellada pels vents del nord, un bigotet sempre ben retallat, ulls de carbó i un cabell negre i repentinat on les atrocitats de la guerra i el pri-

mer exili havien tacat de blanc alguns primers pèls. A l'estiu, duia sempre camises blanques esclatants i arremangades que ressaltaven la seva virilitat, pantalons amb la ratlla ben planxada i cordats per damunt del melic per enaltir la seva figura. Quan el temps empitjorava, calçava unes polaines que eren l'única peça de vestir que li quedava dels temps de la Guerra Civil.

Fòrceps. Aquesta paraula estrambòtica ja l'havia sentit, uns dies abans, mentre la mare parlava amb una de les seves amigues. Recordo com ella li deia no, dona, no et preocupis, que el tindràs com totes els hem tingut. El que no sabia l'amiga era que el meu cap no era un caparró sinó un caparràs. Per tant, que d'aquella panxa no en sortiria si no era amb l'ajut de Déu i dels ferros.

Tot i no entendre ben bé què passava, vaig intuir que no era res de bo. Ni per a mi ni per a la mare. Tampoc per al pare, que va arribar quan les misses estaven a punt de ser dites (tenia identificat el soroll del cotxe que espargia la grava del jardí, de tan sobtadament com frenava).

En comprovar que el líquid que havia estat el meu aire durant tantes setmanes es perdia ves a saber per on, vaig pensar que moriria abans de néixer. Ofegat. Em vaig preparar per al pitjor. Vaig tancar els punys com si fos un nen gran, vaig aclucar els ulls amb força i vaig afinar encara més l'oïda, esperant una oportunitat que em permetés sortir viu d'aquell tràngol. Em va venir al cap la paraula *resistir* que tant havia sentit a casa durant les llargues sobretaules dels més grans. Tots vivien entre l'esperança d'una vida nova i la frustració d'un exili que anava per llarg. Maleïen que Franco hagués guanyat, i jo no

entenia com podia ser, si deien que era amic del qui acabava de perdre una guerra que havia devastat Europa.

Dit i fet. Com que *resistir* era la paraula més sovintejada, la que semblava donar sentit a la vida dels qui m'envoltaven, la vaig fer meva.

En notar el fred del metall damunt d'una orella, i després damunt de l'altra, vaig pensar que no me'n sortiria. Quin tacte més desagradable per a un nen que sempre havia gaudit de l'escalf de la mare! En adonar-me que aquells cullerots metàl·lics em tenallaven el cap, vaig témer que fos el final. No és que jo fos hipocondríac, que encara no ho era, però havia sentit les amigues de la mare explicant històries sinistres sobre la closca dels nadons, allà on encara no està del tot soldada i s'hi podien veure, deien, les palpitations del cervell.

Fora, s'havia fet una quietud escruixidora, com si les dones que hi havia al voltant del llit s'estiguessin conjurant. Ni tan sols el pare deia res, i això sí que era mal senyal, perquè ell sempre es vantava d'haver fet de llevadora durant la guerra. Vaig prémer la mandíbula, que ja tenia ben formada.

—Il est complètement de traviole —va dir la llevadora mirant el pare amb desassossec, com si dubtés. A més de tenir la testa massa grossa, jo m'havia posat de costat.

—Allez-hi! —va respondre ell mentre li agafava les mans a la mare.

No sé si sentir-lo tan determinat em va acabar d'acollonir o em va donar ànims. El meu cap estava a punt d'esberlar-se com una síndria i el coll se m'allargava com

una d'aquelles botifarres que feia l'àvia, mentre l'utensili maleït girava, intentant que el meu cos recuperés la posició que mai no havia d'haver abandonat. La dona que dirigia l'operació tibava amb tanta intensitat que jo patia per la meva closca. Aleshores va ser quan la mare va deixar anar un alarit de bèstia ferida i vaig comprendre que el meu suplici no era res comparat amb el seu. Amb els peus vaig empènyer tot el que vaig poder i vaig col·locar els braços com si fos l'home bala que s'havia exhibit a la festa major del poble, aquell estiu.

Així és com vaig néixer. Atrotinat, però feliç d'haver acabat amb el turment de la mare i encuriós de poder veure'ls a tots dos.

La mare me la imaginava, però el pare no tant. Em va sorprendre que fos tan moreno, prim com un secall, i que les llàgrimes li amassin les pupil·les. Tenia els cabells esvalotats, els ulls li espurnejaven i la seva presència sobresortia, en aquella habitació poblada de dones exhaustes però satisfetes.

Era el 26 d'agost de 1946. La guerra europea s'havia acabat. Feia unes poques setmanes que a l'atol de Bikini havia esclatat un artefacte nuclear, i aquell illot socarri-mat havia donat el nom a una peça de roba que una dona s'havia posat per primera vegada i que havia provocat una commoció planetària. O sigui que jo treia el cap en un món que es debatia entre el Nucli del Dimoni i la llibertat.

Al cinema del casino d'Acs feien *Espoir, sierra de Ternel*, d'André Malraux.

El meu primer plor va quedar esmorteït per la tempesta bíblica que va descarregar mentre la llevadora tallava el cordó ensangonat que encara m'unia a la mare. Ho vaig interpretar com una celebració, i algú va obrir la finestra per foragitar els mals averanys que s'havien apoderat de la cambra. Aleshores, el pare em va agafar, em va alçar ben amunt i em va dipositar sobre el pit de la mare. Ho vaig agrair. De tant que m'havia enlairat se m'havia parat el cor, i necessitava sentir els batecs que havia compartit durant mesos per convèncer-me que la vida havia triomfat.

Quan la mare encara no s'havia recuperat del tot, el pare li va demanar a la llevadora a quina hora tancava la *poste*.

—Dans une demie heure, monsieur —va contestar ella, mentre llençava un garbuix de pellofes sanguinolentes dins d'un cubell i es posava a netejar els fòrceps amb aigua ensabonada.

El pare va marxar cap a correus amb el foc a la cua. Per la finestra vaig veure com s'allunyava sota la pluja, corrent com un posseït, sense agafar el paraigua ni calar-se cap barret. Vaig pensar que els avis potser tenien raó quan es queixaven que la seva filla s'hagués encapritxat d'un home tan extravagant.

Que n'era, d'estrany, que s'absentés amb aquelles presses quan ningú no s'havia recobrat de l'ensurt!

Al cap d'una estona, mentre jo m'acostumava a respirar l'aire dels adults, va tornar. Havia parat de ploure i els carrers fumejaven de la calor que els havia colpejat du-

rant tot el dia. L'Arieja baixava carregat d'aigües pirinenques i els xalets del voltant lluien jardins endreçats, acolorits per les flors i xopats d'aquella pluja redemptora.

Semblava feliç. Venia d'enviar un telegrama a Pau Casals, el mestre del violoncel, que s'havia reclòs a Prada de Conflent per protestar contra aquella injustícia insuportable que feia de Franco un guanyador.

Nous avons un garçon. Amitiés. Claret, li havia escrit.

Tenim un nen.

Va entrar a casa taral·larejant una cançó de Tino Rossi. Duia una rosa vermella al trauc de la solapa. Era el color preferit de la mare.